

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6156/2020
21.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић, Јелице Бојанић Керкез, Бисерке Живановић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Бранко Стошић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 209/20 од 05.03.2020. године, у седници већа од 21.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 209/20 од 05.03.2020. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 209/20 од 05.03.2020. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 14757/18 од 17.12.2018. године, па се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати 350.000,00 динара за претрпљене физичке болове, 300.000,00 динара за претрпљени страх, 400.000,00 динара због наружености и 500.000,00 динара због умањене животне активности, све у року од 15 дана по пријему пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име трошкова поступка исплати 78.750,00 динара у року од 15 дана по пријему судске одлуке под претњом извршења.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 14757/18 од 17.12.2018. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете по основу претрпљених физичких болова, страха, наружености и умањене животне активности исплати износе како је то наведено у изреци пресуде. Тужена је обавезана да тужиоцу на име трошкова поступка исплати 185.375,00 динара. Допунским решењем истог суда П 14757/18 од 14.11.2019. године обавезана је тужена да тужиоцу на досуђени износ трошкова парничног поступка исплати законску затезну камату од 17.12.2018. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 209/20 од 05.03.2020. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 14757/18 од 17.12.2018. године, а захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка је одбијен.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка са предлогом да се о изјављеној ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној.

Тужилац је доставио одговор на ревизију тужене.

Одредбом члана 404. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20) ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда, потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе као и ако је потребно ново тумачење права. О дозвољености и основаности посебне ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Полазећи од наведене законске одредбе Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови да се о ревизији тужене одлучује као о изузетно дозвољеној јер о питању застарелости потраживања и пасивне легитимације тужене у конкретном случају нижестепене пресуде нису усклађене са устаљеном судском праксом. С тим у вези и одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану другостепену пресуду на основу члана 408. ЗПП Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности, нити повреда поступка на коју ревизија указује јер је другостепени суд ценио жалбене наводе.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 23.11.1990. године као ... рањен приликом извршавања борбеног задатка на подручју општине ... од стране припадника редарствених снага Републике Хрватске којом приликом је задобио прострелне ране левог рамена и трбуха. Према отпусној листи Опће болнице у Задру, тужилац је примљен 23.11.1990. године као хитан случај због прострелних рана трбуха и левог рамена а из болнице је отпуштен 04.12.1990. године. Тужиоцу је признат статус ратног војног инвалида са 70% инвалидности за стално као и својство избеглице, а корисник је месечне инвалиднине. Тужилац је као цивил примљен на ВМА 10.12.1991. године а отпуштен 17.12.1991. године. Према налазу и мишљењу вештака тужилац је у вези са рањавањем трпео бол јаког интензитета укупно пет дана, болове средњег интензитета око два месеца, болове слабог интензитета до краја 1995. године, а трпи их и сада и то ће се дешавати и убудуће зависно од промена времена и тежих физичких напора. Код тужиоца постоји естетско оштећење средњег степена са наружењем и умањењем опште животне активности трајно са ортопедско трауматолошког

становишта у висини од 40%. Према налазу и мишљењу другог вештака медицинске струке – неуропсихијатра, тужилац је трпео примаран страх приликом рањавања који је трајао 20 минута а био високог интензитета, секундарни страх средњег интензитета је трајао три недеље, а секундарни страх ниског интензитета две године да би вештак констатовао да страх није оставио последице на тужиочево психичко здравље. Тужилац у овој парници од тужене потражује накнаду нематеријалне штете по напред наведеним видовима.

Нижестепени судови налазе да је тужиочев тужбени захтев основан применом члана 173. ЗОО с обзиром да је тужена правни следбеник бивше СФРЈ, а да је тужилац штету претрпео као припадник територијалне одбране. При томе, судови налазе да тужиочево потраживање у овом случају није застарело.

Овакви ставови нижестепених судова се не могу прихватити као правилни јер су засновани на погрешној примени материјалног права, а што се основано истиче у ревизији тужене.

Тужилац је рањен 23.11.1990. године, за обештећење ван спора туженој се обратио 12.09.2008. године, а тужбу је поднео 30.09.2008. године. Дакле, за обештећење тужилац се туженој обратио по истеку рока од 15 година, колико износи рок застарелости кривичног гоњења за кривично дело оружане побуне, а на шта се позивају нижестепени судови. Међутим, не може се прихватити став нижестепених судова да у овом случају постоје услови за застој застарелости и да су ти услови били присутни све време од новембра 1990. до августа 1995. године. Наиме, како то ревизија основано наводи а што произилази из чињеничних утврђења нижестепених судова тужилац се у наведеном периоду једно време налазио на лечењу у Општој болници у Задру, а касније и на ВМА у Београду где је отпуштен 17.12.1991. године, па не стоје тврдње нижестепених судова о постојању разлога односно несавладивих препрека да се тужилац раније обрати суду. Отуда је основан приговор застарелости потраживања које је истакла тужена.

Поред наведеног, основано тужена наводи и да не може бити одговорна за ову штету односно да није пасивно легитимисана код чињенице да је тужилац повређен као припадник милиције Републике Хрватске, а не оружаних снага СФРЈ. Закон о служби у оружаним снагама („Службени лист СФРЈ“ број 7/85, који се примењивао у време када је тужилац повређен је прописивао да се службом у оружаним снагама СФРЈ сматра вршење војних и других дужности у ЈНА и територијалној одбрани. Тужилац несумњиво није био припадник ЈНА, а што се тиче тврдње да се може третирати као припадником територијалне одбране и та околност није прихватљива имајући у виду време када је тужилац повређен. У вези тог права судска пракса је установљена на саветовању које је организовао Савезни суд 04.12.1996. године којом приликом је усвојен закључак да припадници ЈНА, територијалне одбране и добровољци укључени у ЈНА или територијалну одбрану без обзира на садашње држављанство имају право да од државе СРЈ захтевају правичну накнаду нематеријалне штете коју су претрпели у оружаним сукобима или другим војним активностима са повећаном опасношћу предузетим у циљу заштите Устава и закона у 1991. до 19. маја 1992. године, односно најкасније до дана када се последња војна јединица повукла у СРЈ и то по основу објективне одговорности, а у смислу члана 218.

став 2. Закона о служби у оружаним снагама и чл. 173. и 174. Закона о облигационим односима.

Све напред наведено су разлози због којих је и уважена ревизија тужене и преиначене нижестепене одлуке, а тужбени захтев тужиоца одбијен као неоснован, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Туженој су признати стварни и нужни трошкови поступка и то за писање одговора на тужбу, две жалбе и ревизије, све по АТ у износу како је наведено у изреци ове пресуде, а на основу члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић